

Valtiokonttorin lausunto julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekni- sen osastonlausunto hallituksen esitysluonnoksesta kuntien tilatietoja kos- kevaksi lainsäädännöksi

1 Ehdotettavien lainsäädäntömuutoksien tarkoituksenmukaisuus asetet- tujen tavoitteiden saavuttamiseksi

- Valtiokonttori pitää kuntien tilatietojen keräämistä yhtenäiseen tietova-
rantaan tarkoituksenmukaisena toimena esityksessä kuvattujen tavoit-
teiden saavuttamiseksi ja Valtiokonttori näkee tällä tehtävällä selkeitä
synergiaetuja muihin Valtiokonttorin tehtäviin, erityisesti kuntien, kun-
tayhtymien ja hyvinvointialueiden automatisoituun talousraportointiin.
- Valtiokonttori näkee, että tilatietokantapalvelun osalta on perusteltua
tukea kuntia tilahallinnon kehittämisessä digitaaliseen muotoon. Valtio-
konttori toteaa, että synergiaetu tilatietokantapalvelun järjestämisellä
Valtiokonttorin tehtäväksi jää vähäiseksi suhteessa Valtiokonttorin
muihin tehtäviin.

2 Esityksen liitteenä olevien tilatietojen määrittelyiden oikeellisuus ja riit- tävyys

- Valtiokonttorilla ei muiden tehtäviensä perusteella ole tietotarpeita
kuntien tilatietoihin. Valtiokonttori kuitenkin arvioi, että olisi tärkeä
saada kerättyä kaikki kuntien omistamien kiinteistöjen tiedot yhtenäi-
seen tilatietovarantaan. Esitetty sääntely vaikuttaa johtavan siihen, mi-
käli tulkintamme esityksen sisällöstä on oikea, että osa tiedoista jää
nykyisellään yhtenäisen tietovarannon ja sitä kautta tuotettavan rapor-
toinnin ulkopuolelle; tilat jotka on vuokrattu yksityiselle tai tilat jotka on
vuokrattu hyvinvointialueille. Esitetty ratkaisu voi johtaa siihen, ettei
kuntien välinen vertailu ole luotettavaa.

3 Kunnat: Millaisia tietoja lisäksi tarvitsette kunnassanne onnistuneen toimipaikkaverkoston ja tilajohtamisen toteuttamiseksi?

- Ei lausuttavaa.

4 Huomiomme esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

- Esitys lähtee siitä olettamasta, että tilatietojen keruu yhtenäiseen tietova-
rantaan saa merkittävää synergiaetua Valtiokonttorin taloustietojen
keruusta. Vaikutustenarvioinnissa ei kuitenkaan ole huomioitu sitä,
että suunniteltu toimintamalli poikkeaa joiltain osin – teknisesti jopa
merkittävästi – taloustietojen keruusta. Sekä kustannusten minimoii-
miseksi, että tilatietojen keruun tavoitteiden onnistumisen maksimoi-
miseksi olisi tärkeä, että toimintatavat olisivat mahdollisimman yhden-
mukaisia taloustietojen keruun kanssa. Toimintatapamuutoksia tulisi

myös arvioida esityksessä. Tällä hetkellä arvio on hyvin lyhyt ja syntyy kuva, ettei tilatietojen keruun toiminnallisuuksien ole havaittu poikkeavan taloustietojen keruun toiminnallisuuksista.

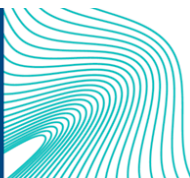
- Lisäksi vaikutustenarvioinnissa on todettu, että vaikka tehtävä olisi uusi, ei tämän ole arvioitu aiheuttavan merkittävää osaamistarvetta Valtiokonttorille. Valtiokonttorilla ei ole tilahallintaosaamista, jota tehtävän myötä Valtiokonttorille olisi välttämätöntä hankkia. Tietokantapalvelutehtävä myös aiheuttaisi Valtiokonttorille merkittävää osaamisen kasvattamisen tarvetta: arvioimme, että Senaatti-kiinteistöjen tuki ei yksistään riitä tehtävästä suoriutumiseen.

5 Esityksen toteuttamisaikataulu ja kaksiosaisen etenemisen tarkoituksenmukaisuus

- Valtiokonttori pitää kokonaisuuden toteuttamisaikataulua tiukkana, mutta mahdollisena edellyttäen, että toiminnallinen määrittely riittävän yksityiskohtaisella tasolla saadaan toteutettua vuoden 2022 aikana valtiovarainministeriön, Valtiokonttorin ja muiden keskeisten sidostahojen yhteistyönä. Määrittelyiden tarkennuttua toteutuksen työmäärää, resursointia ja aikataulutusta on luotettavampaa arvioida.

6 Muut huomiot esitysluonnoksesta

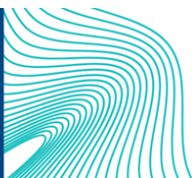
- Valtiokonttori pyytää kiinnittämään huomiota lainsäädäntötekniiseen ratkaisuun, jossa pysyvä tehtävä ylläpitää tietovarantoa on tuotu valtiokonttorista annetun lain (305/1991) 2 §:n 1 momentin 4 kohtaan, mutta määräaikainen tehtävä tuottaa tilatietokantapalvelua on voimaantulosäännöksessä. Tämä ratkaisu on vaikeaselkoinen, ja aiheuttaa sen, että määräaikainen tehtävä uhkaa jäädä piiloon. Määräaikaiseen tehtävään liittyvät vastuut (rekisterinpito, julkisuuslain mukaan toimivaltainen viranomaisen ja ylläpito) eivät näy säädösluonnoksissa riittävän yksityiskohtaisina. Valtiokonttori ehdottaa, että sekä pysyvä, että määräaikainen tehtävä nostetaan valtiokonttorilain 2 § 1 momenttiin siten, että tietovarantotehtävä liitetään momentin kohtaan 4 niin kuin on suunniteltu ja määräaikainen tehtävä tulisi momentin omaksi kohdaksi.
- Esityksen sivulla 18 todetaan muun ohella, että kunnat vastaisivat tietojen toimittamisesta Valtiokonttorille *suoraan rajapintaratkaisulla*. Tällainen yksityiskohtainen kirjaus tietojen toimittamisesta on mielestämme huono. Kaikilla kunnilla ei ole kyvykkyyttä toimittaa tietoja rajapintaluovutuksena, vaan tiedot saatetaan toimittaa esim. verkkopalvelun kautta, jolloin kyse ei ole rajapintaluovutuksesta. Kaikesta tarkasta teknistä toimintatapaa kuvaavasta sääntelystä tulisi pidättäytyä. Teknisestä muodosta tullaan kuitenkin säätämään valtiovarainministeriön asetuksella.
- Lisäksi esityksen sivulla 18 todetaan, ettei esitykseen esitetä sisältyvän tehtävää tai veloitetta tilatiedon julkaisuun yleisölle tai avoimen

19.8.2022

rajapinnan toteuttamista. Perusteluna tälle on esitetty, että tilatietojen sisällölliseen laatuun on arvioitu liittyvän alkuvaiheessa puutteita. Puutteellisenkaan tietoaineiston julkaisemisesta avoimena datana ei kuitenkaan voida katsoa syntyvän erityisiä kielteisiä seurauksia. Tilatietojen keruun ja julkaisemisen tulisi toimia mahdollisimman paljon samoin säännöin kuin taloustietojen osalta, jolloin toiminnan synergia-etu olisi mahdollisimman suuri. Valtiokonttori ehdottaa, että tietojen julkaisemista ei rajoitettaisi esityksessä. Tällöin toimivaltainen viranomaismainen voi käyttää omaa harkintaansa tilatietojen julkaisemiseen liittyen

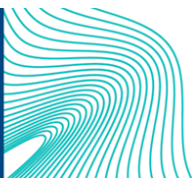
- Esityksen sivulla 20 todetaan, että alkuvaiheessa tietopohjan muodostamiseksi hyödynnettäisiin mahdollisimman laajasti käytössä olevia valtakunnallisia tietojärjestelmiä kuntien työmäärän minimoimiseksi. Valtiokonttori pitää tätä lähestymistapaa tärkeänä ja toteaa, että Valtiokonttorille tulee säätää yksilöity oikeus saada tarvitsemansa tiedot rajapintaluovutuksina tai pääsyinä tarpeellisiin viranomaisten rekistereihin tietopohjan muodostamiseksi ja täydentämiseksi tarvittavilta osin ja maksutta (ainakin DVV/RHR, MML/KTJ, YM ja Syke/RYTJ ja ARA/energiatodistusrekisteri). Tässä yhteydessä on myös hyvä huomioida, että kunnilla ei olisi Valtiokonttorin suuntaan virheettömyysvastuuta, vaan virheettömyysvastuu olisi ainoastaan primäärirekistereihin. Valtiokonttori ehdottaa, että esitystä tarkennettaisiin niin, että kunnan raportointivastuuseen Valtiokonttorille eivät sisälly ne tiedot, jotka saadaan em. viranomaisten rekistereistä, ainoastaan em. tietoja täydentävät tiedot. Mikäli em. rekistereissä on puutteita tai virheitä, tulisi tiedot korjata suoraan näihin rekistereihin kunnan aloitteesta/toimesta. Valtiokonttori korostaa, että mikäli tiedonsaantioikeuksista em. rekistereihin ei säädetä, ei Valtiokonttorilla ole myöskään edellytyksiä hoitaa kyseisiä tehtäviä.
- Esityksen sivulla 20 on todettu, että kunnilla tulisi olla mahdollisuus palauttaa omat tietonsa yhtenäisestä tietovarannosta rajapinnan kautta omiin järjestelmiinsä. Valtiokonttori ehdottaa, että tietojen saannin menettelytapoja ei kirjattaisi esitykseen muutoin kun sen osalta, että kunnalla on mahdollisuus käsitellä ja saada omat tietonsa käyttöönsä yhtenäisestä tietovarannosta.
- Esityksen sivulla 21 todetaan, että *vuoden 2029 alusta lukien kunnat toimittaisivat velvoitteen piiriin sisältyvät tilatiedot Valtiokonttorin ylläpitämään tilatietovarantoon suoraan. Tietojen toimittaminen tapahtuisi viimeistään vuodesta 2029 lukien pitkälti automatisoidusti.* Esityksen mukaan kunnan toimittaisivat tilatiedot Valtiokonttorin ylläpitämään tietovarantoon jo vuoden 2024 alusta. Tässä on ilmeisesti mennyt sekaisin tietovaranto ja tilatietokantapalvelu. Valtiokonttori pyytää kiinnittämään huomiota esityksen yhdenmukaisuuteen.
- Edelleen esityksen sivulla 21 todetaan, että tiedot päivittyisivät myös automaattisesti tietovarantoon mm. DVV:n rekistereistä. Esityksessä

19.8.2022

olisi selkeästi jaoteltava tiedot, jotka kunnat toimittavat Valtiokonttorille tietovarantoon ja vastaavat tietojen oikeellisuudesta ja tiedot, jotka Valtiokonttori saa muiden valtiohallinnon viranomaisten rekistereistä kuten edellä on todettu. Valtiokonttori pyytää tarkentamaan esitystä näiltä osin.

- Esityksen sivulla 30 Valtiokonttori määrittää rekisterinpitäjäksi tilatietokantapalvelussa olevien tietojen osalta. Tilatietokantapalvelun osalta Valtiokonttori toimisi palveluntarjoajana kuntien suuntiin. Kunnat lataisivat tietopalveluun omia tietojaan. Näiden tietojen osalta Valtiokonttori ei voi olla rekisterinpitäjä eikä julkisuuslain tarkoittama toimivaltainen viranomainen. Kuitenkin yhtenäiseen tietovarantoon raportoitujen tietojen osalta Valtiokonttori olisi sekä rekisterinpitäjä että julkisuuslain tarkoittama toimivaltainen viranomainen. Valtiokonttori ehdottaa esitystä tarkennettavaksi siten, että kunnat ovat rekisterinpitäjiä ja julkisuuslain tarkoittamia toimivaltaisia viranomaisia tilatietokantapalvelussa.
- Taloudellisissa vaikutuksissa on otettu huomioon Valtiokonttorin aiemman valmistelun aikana esittämät kustannusten suuruusluokka-arviot. Valtiokonttori painottaa, että palveluiden kehittämis- ja ylläpitokustannuksia tulee voida tarkentaa toiminnallisen määrittelyn jälkeen. Valtiokonttori katsoo, että toiminnallinen määrittely voidaan tehdä mahdollisimman pian – ei ainoastaan tietosisällön osalta vaan myös tiedonkeruu prosessien ja käyttötapausten osalta. Myös ei-toiminnalliset vaatimukset ja määritykset voivat vaikuttaa merkittävästi kustannustasoon.
- Esityksen sivulla 45 käytetään käsitteitä kuten välttämättömät tiedot ja kunnan käytössä olevat tilatiedot. Valtiokonttori pyytää kiinnittämään huomiota esityksen yhdenmukaisuuteen. Tässä yhteydessä ilmeisesti viitataan valtiovarainministeriön asetuksella toimitettaviksi määriteltäviin tietoihin.
- Esityksen sivuilla 45–46 todetaan, että kunta voisi valtuuttaa Valtiokonttorin luovuttamaan tilatietoja muille viranomaisille virheenkorjauksien toteuttamiseksi. Muut valtiohallinnon viranomaiset voivat saada tietoja Valtiokonttorin rekistereistä omien tiedonsaantioikeuksiensa nojalla. Tiedonhallintalain 20 §:n mukaan viranomaisen on pyrittävä hyödyntämään toisen viranomaisen tietoaineistoja, jos viranomaisella on oikeus saada tarvittavat tiedot toiselta viranomaiselta teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla. Kunnalla ollessa lakiin perustuva velvollisuus toimittaa tietoja viranomaisille, kunta ei voi olla toteuttamatta tätä velvollisuuttaan valtuuttamalla Valtiokonttori toimittamaan tiedot. Valtiokonttori ehdottaa kirjausta muutettavaksi niin, että kunta toimittaa itse ao. tiedot kyseiselle viranomaiselle.
- Esityksen sivuilla 46–47 määrittää sitä, mikä kunta tai kunnan liikelaitos huolehtii tilatiedon ilmoittamisesta. Kirjaus on mielestämme

19.8.2022

vaikeaselkoinen ja sitä olisi syytä selkiyttää, että kirjaus on yksiselitteinen.

- Esityksen sivulla 50 kuvataan tilatietokantapalvelun toiminnallisuuksia, joista eräs on se, että tilatietokantaa käytävien kuntien tiedot päivittyisivät automaattisesti yhtenäiseen tietovarantoon. Mikäli tiedot päivittyisivät automaattisesti olisi vaikea toteuttaa mekanismi, jolla kunta vahvistaa tiedon oikeaksi ja näin ottaa selkeän vastuun tiedon oikeellisuudesta. Valtiokonttori katsoo, ettei tällaisia yksityiskohtaisia toiminnallisuuksia tulisi kirjata esitykseen.

Helsingissä 19.8.2022

Toimialajohtaja

Lasse Skog

Projektipäällikkö

Denis Galkin

